

А. В. Стріжкова,
*к.ю.н., с.н.с., керівник теми «Правове забезпечення
віртуалізації інфраструктури національної
економіки України» НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України,*
К. О. Белік,
*студентка 4 курсу, 6 групи
Слідчо-криміналістичного інституту
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

МЕТОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Успішний розвиток підприємства, постійне вдосконалення виробництва неможливо уявити без створення сприятливого інвестиційного клімату. Стимулювання та захист інвестицій, їх залучення та активізація до використання є пріоритетами державної політики у сфері інвестування. Особливе значення інвестиційний клімат набуває саме для підприємств інноваційного характеру, адже вони дуже ретельно відстежують рівень свого іміджу на ринку, так як розуміють, що їхня діяльність несе дуже ризиковий характер, що, відповідно, відлякує потенційних інвесторів. Незважаючи на наукові досягнення у розвитку фінансування реальних інвестицій, багато проблем залишаються невирішеними, спостерігаються розбіжності щодо визначення деяких основних понять.

Звичайно, залучення інвестицій прямо пов'язане з інвестиційною привабливістю об'єктів інвестування, адже зрозуміло, що далеко не кожний інвестор буде вкладати свої кошти в стартап підприємства, проекти якого ніяк себе до цього не зарекомендували. Прикладом вже довгі роки виступає компанія Apple, бренд якої здатен не лише підвищувати інвестиційну привабливість підприємства, а і його ринкову вартість. Підсвідоме переконання, що продукція Apple більш якісна та надійна, або ж ефект «жертви реклами» однозначно мотивує інвесторів. І це зрозуміло, адже акції гарної компанії вселяють впевненість в завтрашньому дні значно більше, ніж вклад власних коштів хоч і в цікавий, але нікому невідомий бренд.

Інвестиційна привабливість підприємства може бути визначена як сукупність показників, які комплексно характеризують діяльність підприємства і демонструють доцільність укладення в нього тимчасово вільних коштів. Сформоване визначення універсальне, але воно набуватиме певних особливостей у залежності від того, про який вид інвесторів йдеться. Дослідники проблематики виокремлюють за критерієм об'єктів укладання коштів реальні та фінансові інвестиції. Якщо при реальних інвестиціях передбачається вкладання коштів у активи підприємства для забезпечення його господарського розвитку, то при фінансових інвестиціях передбачається вкладання коштів у фінансові активи підприємства (цінні папери).

Отже, інвестиційну привабливість підприємства з погляду інвесторів варто розглядати так:

– з погляду реального інвестора інвестиційна привабливість підприємства – це комплексна характеристика підприємства, яка відображає його виробничі, технологічні, кадрові, управлінські, фінансово-економічні, товарні та інші параметри, що створюють підстави для задоволення інтересів та потреб інвесторів в межах набуття ними права власності на підприємстві та/або отримання високого прибутку на вкладений капітал на засадах участі в управлінні;

– з погляду фінансового інвестора інвестиційна привабливість підприємства – це комплексна характеристика підприємства, яка відображає економічні вигоди та ризики вкладання інвестором коштів у цінні папери підприємства [1, с. 385].

Оцінка інвестиційної привабливості – це процес, у ході якого потенційний інвестор може прийняти остаточне рішення про доцільність укладення коштів у дане підприємство, враховуючи надійність цього об'єкта інвестування та можливість отримання максимального прибутку. Від того, наскільки підприємство цікаве потенційним інвесторам, залежить стабільність його функціонування, можливості розширення, виходу на нові ринки і зміцнення вже наявних позицій [4]. В Україні в основі методики визначення інвестиційної привабливості підприємства використовується «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій», затверджена наказ Агентства з питань запобіган-

ня банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998 р. Дана методика зазначає, що метод інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій має два посилення. Перше полягає у тому, що окремо взята юридична особа, незалежно від її підпорядкованості чи інвестиційної непривабливості усього регіону, може бути інвестиційно привабливою, тобто для особливо стратегічного інвестора у більшості випадків не має значення рівень розвитку регіону, в якому розташований об'єкт інвестування, його минулі зв'язки з партнерами тощо. Другим посиленням цього методу, яке зумовлене особливостями математичних операцій (правилами рангової кореляції), є те, що фактичне значення показника із вказаного переліку розглядається як елемент множини одноіменних показників. У цій множині мають бути відображені стан і особливості прояву конкретного чинника за сучасних умов. Розмір цієї множини визначається двома граничними значеннями, в межах яких існує показник [2].

Існуюча методика визначення рівня інвестиційної привабливості хоча і сприяє збільшенню кількості потенційних інвесторів, але є достатньо складною і не завжди задовольняє потреби інвестора в об'єктивній та неупередженій для прийняття рішення інформації. Спроба виправлення певних недоліків цієї методики призвела до створення різноманітних методів відносної оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

На сьогоднішній день існує багато варіантів методик визначення інвестиційної привабливості підприємства. Не дивлячись на це, всі розроблені у вітчизняній та світовій практиці методики оцінки інвестиційної привабливості відносно джерела вихідної інформації можна умовно поділити на три великі групи: 1) методики, що ґрунтуються на різноманітних оцінках експертів; 2) методики, що ґрунтуються на статистичній інформації; 3) комбіновані методики, що ґрунтуються на експертно-статистичних розрахунках [3]. Але, потрібно сказати, що кожна група методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства час від часу потребує внесення коректив та нових підходів. Зі зміною економічних умов на ринку змінюється трактування та застосування різних показників, тому виникає необ-

хідність у більш конкретному трактуванні та методиці визначення показників аналізу діяльності підприємства.

Зараз інвестиційна привабливість підприємства та держави в цілому відіграє вагому та надзвичайно важливу роль в активізації інвестиційних процесів. В умовах обмеженості ресурсів та гострої конкуренції між підприємствами за одержання ресурсів, у тому числі і фінансових, на перший план виходить питання про створення у інвесторів уявлення про підприємство, як привабливий об'єкт інвестування – тобто, формування його інвестиційної привабливості. В свою чергу, роль визначення інвестиційної привабливості підприємств полягає в тому, що потенційних інвесторів необхідно переконати в доцільності вкладень за допомогою конкретних показників, які розраховуються в процесі здійснення її оцінки [4].

Таким чином, використання найбільшої кількості методик оцінки інвестиційної привабливості надає найбільш достовірну інформацію щодо дійсного інвестиційного рейтингу підприємств. Це безумовно, надає можливість створити основу для отримання багатьом підприємствам ресурсів з метою свого подальшого економіко-технологічного розвитку.

Література

1. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість підприємства як об'єкт діагностики. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2012. № 727. С. 381–386.
2. Про затвердження Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій: наказ Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 22 від 23.02.1998 р. *Офіційний вісник України*. 1998, № 13, стор. 211.
3. Калишенко В. О., Швадченко В. В. Аналіз методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємств. URL: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65704.doc.htm.
4. Короткова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства та методи її оцінювання. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>.